

Posudek diplomové práce na téma „Cílené likvidace osob jako prostředek boje proti terorismu“ předložené Tomášem Kučerou

Problematika cíleného zabití osob jako prostředku používaného státy není nová (viz např. vražda Trockého v Mexiku v r. 1940 zorganizovaná KGB na přímý Stalinův příkaz). Nová je však snaha o legitimitu a legalitu tohoto zásahu do elementárního práva na život v souvislosti s nárůstem terorismu a jeho praktikami. V tomto smyslu se daná problematika dotýká jak mezinárodního práva obecně a kolektivní bezpečnosti zejména, tak i mezinárodního humanitárního práva (MHP) a mezinárodněprávní ochrany lidských práv. Analýza právních aspektů této formy boje s terorizmem je vítaným příspěvkem do diskuse o její oprávněnosti. S uvážením pečlivého zpracování a zejména s uvážením autora samostatného myšlenkového vkladu, lze práci považovat za úspěšnou.

Aktuálnost a závažnost tématu:

Jak již výše uvedeno, téma práce je aktuální s tím, že náročnost spočívá již v jeho uchopení. Autor zvolil analytickou metodu, a legálnost těchto cílených likvidací osob důsledně omezuje na boj s terorizmem. Přitom samu otázku legality zkoumá nejen s ohledem na fenomén terorismu, ale též a především ve vztahu k mezinárodněprávní ochraně lidských práv a k normám MHP. Možnost „konfliktu“ s lidskoprávními normami a pravidly MHP, jakož i zevrubná analýza případných třecích ploch a možné insuficience relevantní normativity právně tuto do značné míry kontroverzní praxi regulovat, tvoří myšlenkové jádro práce. Za svého druhu test-case autora konceptu i výsledků zkoumání lze považovat rozbor legality zabití Usáma bin Ládina.

Využití zdroje a formální aspekty práce:

Předložený elaborát je opřený jak o primární prameny smluvní i obyčejové povahy, tak i o zdroje mimoprávní a zejména pak o relevantní odbornou literaturu domácí i zahraniční provenience. Kvalifikovaný poznámkový aparát i bohatý seznam literatury dokládají autorovu velmi dobrou orientovanost v dostupných zdrojích i způsobilost s nimi samostatně pracovat.

Ke kvalitě práce přispívá její přehledná struktura, odborný jazyk a požadovaná literární úroveň zpracování.

Obsah a celková hodnota práce

Výše uvedenému konceptu práce odpovídá i její členění do pěti meritorních kapitol a závěru s tím, že každá kapitola je opatřena závěrem dílčím. Definice a vymezení pojmů je obsahem první kapitoly. V následující kapitole rozebírá autor vztah mezi soudobými formami terorismu a právem na sebeobranu a v této souvislosti pak i legálnost použití síly Spojenými státy v Afganistanu. Zabývá se též příslušnou doktrínou USA tuto legalitu stvrzující. Je přitom otázkou do diskuse, zda tato doktrína je šířeji sdílená a má své místo i v aktivitách NATO. Třetí kapitola analyzuje cílené zabíjení v kontextu mezinárodněprávní ochrany

lidských práv, zejména práva na život. K ocenění je analytický přístup, vyžadující samostatnou formulaci zkoumaných problémů vztahujících se k meritu věci jakož i schopnost kvalifikované interpretace dané normativisty.

Následně se autor v kapitole čtvrté obdobně vyrovnal i se vztahem mezi normativitou MHP a legálností cíleného zabíjení osob v kontextu boje s terorizmem. Samostatná kapitola, jak výše uvedeno, je věnovaná rozboru legality zabití Usama bin Ládina s autorovým samostatným hodnocením této operace opřeným o výsledné poznatky práce.

Celková hodnota práce spočívá především v zevrubné analýze právních aspektů legality „targeted killing“. Zvolený přístup autor opírá o širší kontext mezinárodního práva v náležitém vztahu k otázkám kolektivní bezpečnosti, ochraně lidských práv a MHP. Tento přístup mu umožňuje formulovat a obhájit názor, že legalita cílených likvidací jako součást boje s terorizmem nevyžaduje novou a samostatnou právní úpravu a je dostatečně regulovaná relevantními normami MHP a mezinárodněprávní ochranou lidských práv.

Otázky k zodpovězení:

Kromě otázky uvedené v textu posudku by se autor mohl vyjádřit ke skutečnosti, že většina operací jakou bylo dopadení Bil Ládina má extraterritoriální charakter, a je proto legitimní otázkou, jaký vliv má tato skutečnost na jejich legalitu. Může být, za určitých okolností, označena za mezinárodní konflikt? Je možné ji považovat, opět za určitých okolností souvisejících s extraterritoriální povahou operace, za sankci?

Závěry a doporučení:

Předložená diplomová práce na téma „Cílená likvidace osob jako prostředek boje proti terorizmu“ splňuje požadavky kladené na diplomovou práci na PF UK a jako takovou ji doporučuji k obhajobě. Předběžně, s výhradou výsledků obhajoby, ji hodnotím jako výbornou.

V Praze dne 2. 10. 2012

doc. dr. Stanislava Hýbnerová
vedoucí dipl. práce